

Handbok för avfallsutrymmen i flerbostadshus och gemensamhetslösningar

Råd och anvisningar för transport, förvaring och dimensionering av hushållsavfall i Hässleholms kommun

Inledning

Dessa råd och anvisningar ska vara ett stöd för planerare, projektörer, byggherrar, exploitörer, och förvaltare vid ny- och ombyggnad av avfallsutrymmen. Anvisningarna ska samtidigt vägleda kommunens tjänstemän och politiker i arbetet med avfallsfrågor samt vid planering av nya bostadsområden, för att medverka till en god avfallshantering.

Mycket tyder på att rätt planerade, estetiskt tilltalande och välskötta avfallsutrymmen bidrar till minskad skadegörelse, minskat städbehov, ökad trygghet och ökad trevnad för användarna. Bra avfallsutrymmen och hämtningsplatser kan också inbjuda användarna till att avfallet hanteras rätt.

Om anvisningarna i denna handbok används rätt kan renhållarnas arbetsmiljö förbättras, framkomligheten för både hämtningsfordon samt hämtningspersonal säkerställas och tillgängligheten för avfallslämnare förbättras.

Aktuell lagstiftning samt erfarenheter från avfallsbranschen ligger till grund för råden och anvisningarna. Kommunens egna föreskrifter om avfallshantering och taxa måste tillämpas i varje enskilt fall för att få en heltäckande bild av vad som gäller. Mer information finns att hämta på kommunens hemsida.

I texten har ordet ska använts då det finns ett krav i lagstiftningen som ligger till grund för påståendet. Krav på byggnader gäller när en byggnad uppförs eller byggs till. Om det står bör betyder det att det är en stark rekommendation. Arbetsmiljökraven gäller alltid när avfall hanteras yrkesmässigt, både vid befintlig och vid ny bebyggelse.

Bestämmelser om avfallsutrymmen och hämtningsvägar finns i Boverkets byggregler, Arbetsmiljöverkets författningssamling samt i lokala föreskrifter om avfallshantering.

Om det finns motstridiga uppgifter i dessa riktlinjer gäller alltid lagar, förordningar och beslut meddelade av myndigheter, före denna handbok.

Transportvägar för fordon och hämtningspersonal

Transportväg för insamlingsfordon

Vägen är chaufförens arbetsplats och denne måste oftast kliva ur fordonet för att hämta avfallet. Framkomligheten och sikten ska därför vara god. Det är alltid kommunen eller chauffören som avgör om en väg är farbar eller inte. Chauffören kan aldrig tvingas att ta risker eller köra på en väg som han/hon bedömer inte är framkomlig.

Väghållaren är ansvarig för vägens utformning, skyltning, skötsel och framkomlighet. Vägverket, kommunen, privat vägförening eller enskild fastighetsinnehavare kan vara väghållare.

Körning på gång- och cykelväg är inte tillåten. Dispens kan sökas hos kommunen eller fastighetsinnehavaren om det inte finns, eller går att anordna, andra lösningar.

Transportväg får inte planeras så att hämtningsfordon måste backas eftersom backning är förenat med stora risker. Backning får inte förekomma annat än i undantagsfall och får endast tillämpas för att vända ett fordon och då ska det ske på en anvisad vändplats. Viss typ av hämtning kräver dock backning, till exempel hämtning vid lastkaj och tömning av containrar. Nödvändig backning måste alltid kunna ske på ett betryggande sätt och får inte förekomma på gång- och cykelvägar, i bilfria områden, intill lekplatser, bostadsentréer, skolor, förskolor eller äldreboenden. Det är alltid kommunen eller chauffören som avgör om det är möjligt att vända med fordonet eller inte.

Tänk på att barn generellt är nyfikna på och följer gärna efter sopbilen. Backning i samband med hämtning utgör därmed en stor risk eftersom barn inte alltid syns i backspeglar eller backningskamera.

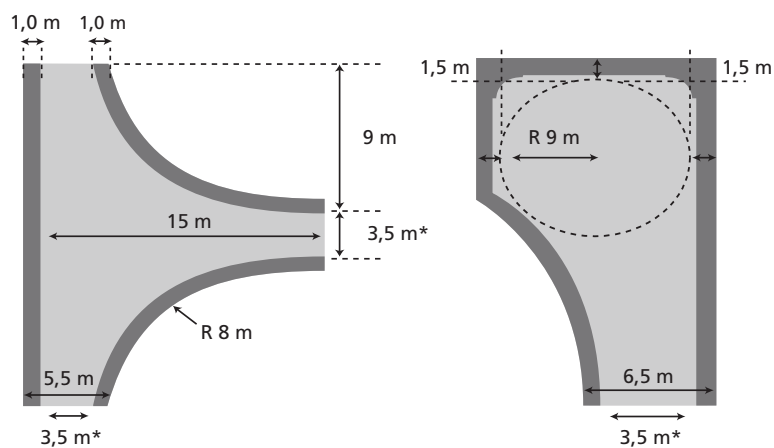
Transportväg

- ska ha en hårdgjord körbana.
- bör utformas för minst belastningsklass 2 (BK2).
- bör vara minst 5,5 meter bred om körning i båda riktningarna förekommer. Om parkering tillåts bör vägen vara bredare. Om vägen är mötesfri och det inte finns parkerade fordon kan vägen vara smalare men den bör vara minst 3,5 meter. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på vägbredden. Se figur 2.
- ska ha en fri höjd av minst 4,5 meter. Träd och växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden. Se figur 2.
- som är återvändsgata bör ha vändmöjlighet för hämtningsfordon. Vändplan för en normal sopbil bör ha en diameter av 18 meter med en hindersfri remsa på ytterligare 1,5 meter runt om. Alternativ till detta kan vara en vändplats eller en trevägskorsning som möjliggör en så kallad T-vändning. Olika exempel på vändmöjligheter redovisas i figur 1.
- ska ha fri sikt och god framkomlighet.
- ska vara snöröjd och halkbekämpad vintertid. Snövallar får inte inkräkta på vägbredden.

Portiker¹, garage och andra ställen med begränsad höjd måste ha en fri höjd anpassad till de fordon som ska köras där.

Figur 1

Olika slags vändplatser samt skiss med fri höjd och bredd.

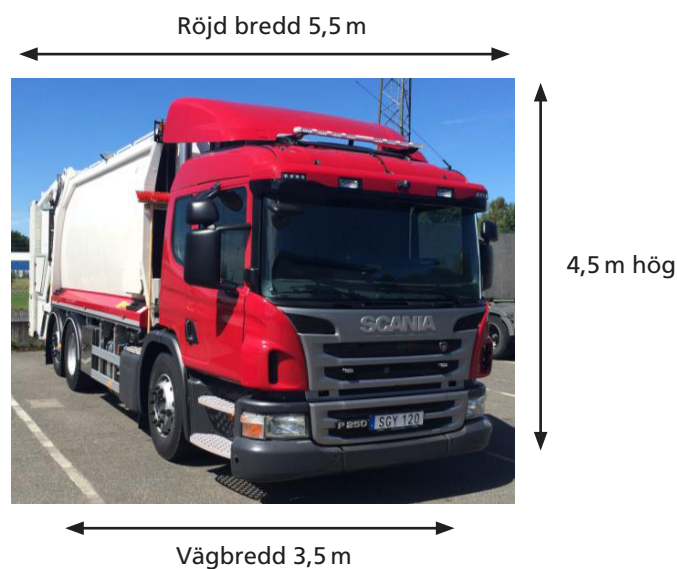

*Gäller mötesfri väg med p-förbud.

¹ En kolonn- eller pelarburen taktäckt förhall framför ingången till en byggnad.

Figur 2
Mått på vägutrymme

Hämtställe

Sopbilen får inte hindra annan trafik när den står still och avfall lastas i. Platsen måste vara så stor att det finns plats att hantera kärl, alternativt container, på platsen. Ytan ska vara plan och hårdgjord. Kommunen avgör om ytan är godkänd för ändamålet. Det ska inte vara någon nivåskillnad mellan avfallsutrymme och bilens uppställningsplats vid containerhantering. Vid hantering av kärl kan en svag lutning accepteras.

Kranbil som tömmer botten tömmande containrar och underjordsbehållare kan stå 7 meter ifrån behållare som ska lyftas. Lyft bör inte ske över staket eller buskar och liknande. Lyft över vägar, gång- och cykelbanor samt parkeringsplatser bör inte förekomma. Inga hinder i höjddled får begränsa tömningen och behållarens eventuella svängradie i samband med lyft måste beaktas. Innan installation av underjordsbehållare sker bör kontakt tas med Hässleholm Miljö AB för samråd om placering.

Generella mått för hämtställe vid tömning av container kan inte anges eftersom containrar förekommer i olika storlekar och töms med varierande tömningstekniker.

Dragväg för kärl

Väg mellan avfallsutrymme, hämtställe eller kärl och sopbilens lastningsplats som används för manuell hämtning, det vill säga där sophämtaren drar eller skjuter kärl, benämns här som dragväg. Det är fastighetsinnehavarens ansvar att se till att dragvägens krav för hantering av kärl uppfylls. Kommunen avgör om dragvägen uppfyller kraven eller ej.

Tungt manuellt arbete bör undvikas och ersättas med maskinell hantering i enlighet med kraven på god arbetsmiljö. Vid bedömning av om en dragväg är acceptabel eller inte tas hänsyn till vilken typ av behållare som ska hanteras, vad behållarna innehåller, hur många de är och hur ofta behållarna hämtas, samt om lutning, riktningsändring och eventuella hinder förekommer.

Dragväg för kärl:

- ska vara jämn, hårdgjord och utan trånga passager eller hinder vid varje tömningstillfälle.
- trappsteg och kullersten får inte förekomma.
- ska hållas halkfri och fri från snö.
- ska vara så kort som möjligt. Maximal tillåten längd är 50 meter om inte kommunen finner särskilda skäl att besluta annat.
- bör vara minst 1,2 meter bred och om den ändrar riktning bör bredden där vara minst 1,35 meter.
- bör ha minst 2,1 meters fri höjd.
- bör inte ha någon lutning. Om lutning inte kan undvikas bör den inte överstiga 1:20 för att belastningen ska vara acceptabel och får inte överstiga 1:12. Ibland kan en ramp behöva anordnas. Lutningen på rampen bör inte överstiga 1:12 och längden före eventuellt vilplan bör inte överstiga 12 meter. Vilplanet bör vara minst 1,5 meter lång.

Hämtningsplatser

Avfallsutrymme i flerbostadshus och verksamheter

Stor vikt bör läggas vid planering av avfallsutrymmen eftersom de påverkar avfallshanteringen i många år framöver. Det kan vara svårt att rätta till felaktigheter i efterhand. Man bör också vara medveten om att olika avfallsfraktioner hämtas vid olika tillfällen, vilket innebär att hämtningsfordon kan komma flera gånger i veckan till samma avfallsutrymme.

Krav på byggnaders utformning återfinns framför allt i Boverkets byggregler, BBR.

I BBR 18, BFS 2011:6 avsnitt 3:422 står bland annat följande:

"I eller i anslutning till en byggnad ska det finnas utrymmen eller anordningar för hantering av avfall som kan nyttjas av alla brukare av byggnaden. För småhus får lösa avfallsbehållare användas. Utrymmena ska utformas och dimensioneras så att de, utöver vad som anges i avsnitt 3:42, möjliggör återvinning av avfallet."

Kontakta alltid Hässleholm Miljö AB innan ett avfallsutrymme byggs eller iordningställs. Kontakta även byggnadsnämnden i ett tidigt skede för att diskutera om bygglov/byggnämnan behövs.

Val av insamlingsbehållare

För flerbostadshus och verksamheter används:

- 190 liter, 240 liter och 370 liters kärl.
- 660 liters fyrfackskärl.
- underjordsbehållare.
- vippcontainer.

Innan avfallsutrymme och liknande planeras bör fastighetsinnehavaren undersöka om det finns möjlighet att ordna insamling av avfall på ett sådant sätt att den manuella hanteringen vid hämtning minimeras. Användning av underjordsbehållare är exempel på sådan hantering.

Placering avfallsutrymme

Var ett avfallsutrymme ska placeras måste noga övervägas. Närhet till bostäderna, trafiksäkerhet, barnsäkerhet och arbetsmiljö är faktorer som styr och påverkar placeringen och dessa faktorer kan sinsemellan vara motsägelsefulla. Den eventuella störning som kan uppstå i samband med hämtningen blir mindre ju längre bort avfallsutrymmet ligger från bostäder och lekplatser. Samtidigt blir det svårare för de boende att lämna sitt avfall om det är lång väg till avlämningsplatsen. Det finns inga enkla råd att ge. Eftersom alla områden är unika måste de studeras från fall till fall. Det viktiga är att alla dessa faktorer beaktas vid planeringen.

Utseende avfallsutrymme

Vid nybyggnad bör avfallsutrymme utformas så att det anpassas till omgivande miljö och stämmer överens med andra byggnader vad gäller volym, form och färg. Ett avfallsutrymme får gärna vara estetiskt tilltalande eller spännande att se på.

Avfallsutrymme

Tillgänglighet, användbarhet och säkerhet för boende med flera användare

- **Det ska vara lätt för de boende att lämna sitt avfall.** Därför bör avfallsutrymmet ligga så nära bostäderna som möjligt. Avståndet mellan bostadsentré och avfallsutrymme eller avlämningsplats för kärllavfall bör inte överstiga 200 meter.
- **Alla olika avfallsfraktioner bör kunna lämnas på samma ställe.** Rådet gäller alla olika fraktioner som hämtas i samma bostadsområde. De behöver dock inte kunna lämnas i ett och samma utrymme, se beskrivningen av utrymme för grovavfall.
- **Avfallsutrymme bör placeras strategiskt där de boende naturligt passerar.** Det kan vara i närheten av bilparkering eller vid gångväg till busshållplats.
- **Avfallsutrymme bör placeras i markplan.** Det kan ligga i eller i anslutning till befintlig byggnad eller vara fristående.
- **Avfallsutrymme ska placeras, utformas och skötas så att störningar för de boende eller grannar undviks.** Störning kan uppkomma i form av buller, lukt och olycksrisker. Avfallsutrymme bör ligga långt från lekplatser och inte ligga för nära entréer.
- **Avfallsutrymme bör ha en egen entré.** Det får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras. Det får inte heller placeras så att matavfall måste transporteras genom kommunikationsutrymmen i direkt anslutning till utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
- **Det ska inte kännas obehagligt att gå in i ett avfallsutrymme.** Det är därför viktigt att belysningen är bra och att dörren är lätt att öppna.
- **Utrymmet ska placeras och utformas så att det är tillgängligt för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.** Dörrar, eventuella lock, handtag, inkast med mera ska utformas och placeras på sådant sätt att de kan användas och öppnas av personer som har nedsatt styrka eller till exempel är rullstolsburna. Om container används bör den förses med ramp så att alla kan använda den.

- **Barnsäkerhetsaspekter ska alltid finnas med.** Barn är uppfinningsrika och lockas ofta att undersöka avfallsutrymmen och containrar. Säkerhet för barn bör därför finnas med som en särskild punkt vid planering och tillsyn av avfallsutrymmen. Se över vilka utrymmen som måste vara låsta och hur containrar är utformade. 2002 gav Boverket ut en handbok om barnsäkra containrar som kan laddas ner från deras hemsida.

Avfallsutrymme

Arbetsmiljöaspekter (se även avsnittet om transportvägar)

- **Hämtning ska kunna utföras på ett trafiksäkert sätt.** Från hämtningssynpunkt är det bättre att placera avfallsutrymmen vid infarten eller i utkanten av ett bostadsområde, så att man aldrig behöver köra in bland människor och bostäder.
- **Kärl ska placeras så nära hämtningsfordonets uppställningsplats som möjligt.** Kärl bör placeras högst 10 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats.
- **Container ska placeras så att hämtningsfordonet kan angöra rakt mot containern och lyfta eller dra den rakt ut vid tömning.** Trafiksäkerhet och god sikt måste beaktas vid placering. Den container som används måste passa utrymmet samt kommunens tömningssystem.

Brandskydd

Eftersom avfall är lättantändligt och brinner bra är brandskydd mycket viktigt. Avfallsutrymme ska utformas som en egen brandcell med samma brandklass som byggnaden i övrigt, om utrymmet ligger i en huskropp. Automatiskt brandlarm eller sprinklersystem kan vara bra. Pulversläckare kan placeras innanför dörren.

Fristående sophus och liknande som ligger nära andra byggnader ska ha skydd mot brandspridning.

Fristående avfallskärl ska placeras 2-3 meter från fasad för att förhindra spridning av eventuell brand. Container ska placeras 6 meter från fasad. Se avsnittet om hämtställe utomhus.

Frågor om brandskydd lämnas av Räddningstjänsten. Svenska Brandskyddsföreningen, www.brandskyddsforeningen.se kan också ge råd om brandskydd.

Dörr, dörröppning och lås

Dörr eller dörröppning som används vid transport av avfall:

- bör inte ha tröskel, trappsteg eller nivåskillnad. I undantagsfall kan tröskel få finnas om den förses med ramp på båda sidor. Containerutrymme måste vara tröskelfritt.
- bör vara lätt att öppna och stänga. Tunga dörrar bör förses med dörröppningsautomatik.
- bör inte orsaka störande buller.
- bör ha uppställningsanordningar t ex dörrstopp, som enkelt kan aktiveras. Antalet dörrpassager bör begränsas.
- bör ha släplåst som skydd mot skadedjur.
- bör ha skyddsplåt på insidan som skydd mot nötning, slag och stötar.
- bör kunna öppnas inifrån utan nyckel. Låsvred bör ha skydd som förhindrar att låset skadas av slag eller påkörning.

Avfallsutrymme bör hållas låst. Det är bra om alla avfallsutrymmen i ett bostadsbestånd kan öppnas med samma nyckel. Kodlås kan användas. Elektronisk nyckel "tagg" förordas för enkel användning och högre säkerhet än nyckel. För dörrar krävs följande mått:

Typ av dörr	Fri bredd	Fri höjd
Dörr för kärhämtning	Minst 1,0 meter, helst 1,2 meter	Minst 2,0 meter
Dörr för containerhämtning	2,4 meter	2,1 meter

Soprum

- **Storlek.** Avfallsutrymme bör vara väl tilltaget och flexibelt. Storleken på rummet bestäms av storleken på och antalet kärl som behöver finnas där. Då kärlden hanteras bör den fria gången mellan olika kärl vara minst 1,5 meter och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm.

Vid containerhantering bör utrymmet mellan container och vägg/port vara minst 60 cm, helst 100 cm runt om. Ett containerutrymme med en 2 meter bred container bör vara 3,60 meter brett. För detaljer om dimensionering, antal kärl med mera se avsnittet om dimensionering.

- **Kärlplacering.** Kärlden ska placeras så att draghandtaget är vänt mot hämtningspersonalen. Kärl för brännbart avfall bör placeras direkt innanför dörren.
- **Höjd.** Rumshöjden ska vara minst 2,1 meter. Installationer får inte begränsa den fria höjden.
- **Vägg.** För att minska skador i utrymmet vid rangering av kärl bör en avbärarlist placeras på väggen 0,95-1,25 meter från golvet. Strömbrytare bör placeras på ca 1,3 meters höjd över golv för att undvika påkörning. Eluttag bör finnas på lämpligt ställe.
- **Golv.** Golv ska vara halkfritt men samtidigt vara lätt rengörbart. Blanka golv ökar halkrisken. Halkfritt prioriteras framför rengörbart.
- **Belysning.** Bra belysning ska finnas, både i och utanför avfallsutrymmet. Det är lämpligt att använda flera armaturer för att öka ljusspridningen och säkerheten om någon lampa går sönder. Rörelsedetektor är bra och om sådan används bör lampan/lamporna tändas direkt när dörren öppnas och hållas tända hela tiden som någon befinner sig i rummet. Lägsta krav på ljusstyrkan inne i rummet är 100 lux men den bör vara högre. Bra ljusstyrka är speciellt viktigt om det krävs att man till exempel ska kunna läsa eller använda elektronikutrustning i samband med hämtning, reparation och rengöring. Underhållsplan för belysning rekommenderas.
- **Ventilation.** God ventilation ska finnas i avfallsutrymme. Frånluftsflödet bör vara minst 5 l/s och m² golvyta.

- **Hygien.** Avfallsutrymme ska utformas så att det finns möjlighet att hålla rent. Även andra installationer och utrustning ska kunna hållas rena. Frostfritt utrymme bör ha tappställe för vatten och golvbrunn med avdunstningskydd. Råttor och andra skadedjur ska hindras att komma in i avfallsutrymme, vilket innebär att öppningar större än 5 mm inte får förekomma. Nät ska finnas för ventilationsöppningarna. Om avfallsutrymmet är råttsäkert behöver kärnen inte ha lock med undantag för kärnen för matavfall och plastförpackningar.
- **Temperatur.** Låg temperatur i avfallsutrymme minskar risken för dålig lukt och flugor. Avfallsutrymme bör därför inte placeras i söderläge. Om temperaturen blir för hög och olägenheter uppstår kan kommunens miljönämnd kräva att utrymmet ska kylas. Större mängder matavfall, till exempel avfall från livsmedelslokal, bör förvaras i kylt utrymme om det inte finns annat sätt att förebygga olägenhet. Soprum i förskola och äldreboende där stor mängd blöjor förekommer kan också behöva kylas.
- **Buller.** Hämtningen får inte medföra bullerstörning för dem som bor eller vistas i närheten av avfallsutrymme eller lastningsplats. Avfallsutrymme ska vara väl isolerat mot bostad eller arbetslokal som ligger vägg i vägg med utrymmet. Avfallshämtning kan pågå mellan kl. 06.00 och 22.00 på vardagar samt mellan kl. 06.00 och 18.00 på helgdagar som infaller måndag-fredag. Vid vissa helger kan eventuellt så kallad inkörning ske. Hämtning kan då ske någon dag tidigare eller senare beroende på var i veckan helgdagen infaller.
- **Skyltning.** Om olika slags avfall samlas upp i samma utrymme ska kärnen vara tydligt skyltade med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i dem. Skyltar och information om sortering kan även finnas på vägg, anslagsstavla eller liknande. Skytning är fastighetsinnehavarens ansvar och den ska vara tydlig både för den som lämnar avfall och för den som hämtar det. Symboler och tydliga bilder är bra att använda. Om det finns behov av det bör information på andra språk än svenska finnas.
- **Övrig information.** Information om att avfallet ska vara förpackat bör finnas samt vilka förpackningar som får användas, till exempel att särskilda påsar ska användas för matavfall och var dessa påsar finns. Information om vart man ska vända sig vid driftstörning bör också finnas i avfallsutrymme.

Utrymme för grovavfall

Grovavfall ska kunna tas om hand separat. Det kan bestå av olika material som oftast är återvinningsbara. Det är önskvärt att fastighetsinnehavaren skapar möjlighet för sortering av grovavfallet. Det är bra service och enkelt för de boende. Det finns även risk för att grovavfall lämnas på andra ställen i bostadsområdet om grovavfallsutrymme saknas och då får fastighetsinnehavaren högre kostnader för städning. Det behöver inte finnas ett permanent utrymme i bostadsområdet om grovavfallet i stället kan läggas i tillfälligt uppställd container som hämtas vid särskilda tillfällen.

Om grovavfallsutrymme eller grovavfallscontainrar är åtkomliga för utomstående fylls de ofta snabbt av avfall från andra än dem som bor i fastigheten. Det kan dels medföra att fel sorts avfall hamnar i grovavfallet, och dels att hämtningen blir dyrare än annars.

Det är en fördel om grovavfall och kärnavfall förvaras i skilda utrymmen. Grovavfallet "brer" lätt ut sig i rummet och kan därmed hindra hanteringen av kärnen.

Från arbetsmiljösynpunkt är det önskvärt att grovavfall ligger i container när det ska hämtas.

Utrymme för grovavfall och elavfall ska uppfylla samma krav och rekommendationer som övriga avfallsutrymmen, se ovan.

Utrymme för elavfall

Elavfall kan förvaras i samma utrymme som grovavfall men man bör se till att utrymmet är tillräckligt stort så att olika behållare inte står i vägen för varandra och så att god ordning lätt kan upprätthållas. Exempel på elavfall: TV- och radioapparater, video, datorer, kaffebryggare, belysningsarmaturer, glödlampor, lysrör, kyl/frys, spis och disk- och tvättmaskiner.

Vid förvaring av elavfall i avvaktan på hämtning bör det finnas tillräckligt stor plats så att olika slags elavfall kan hanteras separat. Avfallet bör vara placerat, och i förekommande fall förpackat, på ett sådant sätt att hämtningen underlättas. Sladdar bör vara fästa så att ingen snubblar på dem vid hämtningen.

Hämtställe utomhus

Plats för kärl kan också anordnas utomhus. Det kan vara i form av öppna lösningar, en pergola eller en avskild del på gården. Prefabricerade skåp anpassade efter kärl, oftast med inkastluckor, finns i olika utförande och av olika fabrikat. Om skåp inte används bör hämtstället vara inramat av staket eller liknande och vara skyddat från nederbörd med någon form av tak. Fastighetsinnehavare/boendeförening ansvarar för att endast de som bor i området har tillträde till avfallsbehållarna. Det finns möjlighet att utrusta fristående kärl med enklare lås för att förhindra att obehöriga använder kärLEN.

Att tänka på vid placering av kärl utomhus:

- kärl bör på tömningsdagen placeras högst 10 meter från hämtningsfordonets uppställningsplats.
- platsen ska hållas fri från växtlighet samt vara snö- och halkfri på vintern.
- bra belysning för att underlätta sorteringen och ökad trygghet.
- platsen bör inte ligga så nära bostadshus att den stör de boende.
- förvaringen av avfall får inte locka till sig skadedjur.
- om kärLEN placeras synligt för många minskar risken för anlagda bränder.

För att förhindra spridning av brand ska fristående kärLEN placeras en bit ifrån fasad med fönster eller brännbart material. Normalt ska det vara minst 6 meter mellan kärLEN och fasad, men för små kärLEN räcker det med 2-3 meter. En enkel skärm i obrännbart material mellan kärLEN och fasad kan minska nödvändigt avstånd.

Kärl utomhus får inte heller placeras under takfot, i portal, över brandpost, vattenavstängning eller liknande.

Observera att även utomhuslösningar och containrar ibland kräver bygglov. Flera containrar som ställs upp på samma plats, till exempel i form av en återvinningsstation, är att betrakta som upplag.

För att anordna upplag krävs bygglov och byggnmälan. Kraven för bygglov varierar i olika delar av kommunen. Kontakta kommunens byggnadsnämnd gällande din fastighet.

Utomhuslösning

Gemensam avfallslösning en- och tvåbostadshus och fritidshus

Om fastighetsinnehavarna i ett trångt område är medlemmar i en samfällighet gäller särskild lagstiftning som reglerar vad samfälligheten har rätt att besluta om. I de fall samfälligheten inte ansvarar för områdets avfallshantering måste kommunen vända sig till samtliga fastighetsinnehavare i dessa frågor. Samfälligheten kan behöva göra en förrättning för att kunna hantera gemensamma avfallslösningar. Lantmäterimyndigheten kan lämna mer information i sådana ärenden.

När nya bostadsområden ska byggas är det viktigt att inte planera för enskild sophämtning i områden med tät bebyggelse, där man kan befara problem med framkomligheten. Kommunen bör bevaka att nya samfällighetsföreningar får ansvar för gemensam avfallshantering genom föreningens stadgar.

Ibland kan kommunens eller annan fastighetsinnehavares mark behöva tas i anspråk för tillfälliga eller permanenta hämtställen. Detta bör i så fall regleras genom avtal om markupplåtelse.

Fler än två fastigheter kan, efter samråd med kommunen, använda gemensam avfallslösning under förutsättningar som framgår i kommunens avfallsföreskrifter.

Gemensam avfallslösning i småhusområden

Dimensionering och avfallsmängder

Dimensionering

Avfallsutrymmet ska vara dimensionerat för det behov som finns i fastigheten. Utrymmet ska utformas så att det medger och underlättar sortering av avfall vid källan. Regler som gäller arbetsmiljön för såväl hämtningsspersonal som fastighetsskötare ska följas. Krav på byggnaders utformning återfinns framför allt i Boverkets byggregler, BBR.

Hur stort ett avfallsutrymme behöver vara beror på antalet och typ av hushåll eller verksamhet, avfallsmängder, insamlingsteknik och hämtningsintervall.

Vid flerbostadshus, kontor, butiker, skolor, förskolor och liknande verksamheter dimensioneras avfallsutrymmen för hämtning minst en gång varannan vecka när det gäller matavfall och brännbart avfall. Dimensionering av avfallsutrymmen för övriga avfallslag beror på hämtningssystem och intervall och får bedömas från fall till fall.

Fastighetsinnehavaren tecknar abonnemang och ordnar plats för insamling av följande avfallslag:

- brännbart avfall
- matavfall
- tidningar
- plastförpackningar
- pappersförpackningar
- metall
- färgade glasförpackningar
- ofärgade glasförpackningar
- deponi

Mängden avfall som behöver hämtas kan variera stort, det finns inga normalhushåll. Lokala variationer förekommer. I bostadsområden med många barnfamiljer blir avfallsmängderna större än om det finns fler pensionärer i området. Konsumtionsmönstren och förpackningarna förändras också över tid, vilket medför att det är svårt att ange exakta siffror som gäller år efter år.

Vid planering av avfallsutrymmen är det bra att inte snåla på utrymmen och kärl. Ett rymligt avfallsutrymme är mer flexibelt och medger ändrad hantering ifall det skulle visa sig vara nödvändigt. Framtida krav, som vi inte vet något om idag, kan komma.

Avfall från bostäder och avfall från verksamheter bör förvaras i skilda utrymmen i de fall de förekommer i samma fastighet.

Avfallsmängder och kärlmått

Där det finns fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper (tidningar m.m.) på samma plats kan utrymmesbehovet se ut som i tabellen nedan, för boende i flerbostadshus. För verksamheter kan inte avfallsmängder anges eftersom mängden avfall varierar beroende på typ av verksamhet och storlek. Måtten som anges i tabellen nedan är ungefärliga och ska ses som en fingervisning vid dimensionering av avfallsutrymmen. Under projekteringsstadiet bör Hässleholm Miljö AB kontaktas för att diskutera dimensioneringsbehoven.

Tabell 1 Avfallsmängder för boende i flerbostadshus

Avfallsfraktion	Liter per vecka och lägenhet, cirka
Matavfall	20
Brännbart avfall	50
Deponirest	Mindre än 1
Returpapper (tidningar m.m.)	15
Pappersförpackningar inklusive wellpapp	35
Plastförpackningar	10-12
Metall	2
Färgade glasförpackningar	2
Ofärgade glasförpackningar	1

Mått som rekommenderas för varje kärl, inklusive behövt mellanrum.

Även andra kärl och mindre storlekar kan förekomma.

Tabell 2 Kärlmått

Volym	Bredd	Djup	Höjd
190 liter	60 cm	75 cm	110 cm
240 liter	65 cm	80 cm	110 cm
370 liter	80 cm	90 cm	110 cm
660 liter fyrfackskärl	140 cm	90 cm	110 cm

Skötsel

Fastighetsägaren ansvarar för skötsel och underhåll av avfallsutrymmen. Avfallskärl ska, via fastighetsinnehavarens försorg, rengöras vid behov.

Avfall som innehåller matrester eller annat som kan ruttna börjar lukta efter en tid. Ju varmare förvaring desto snabbare sker nedbrytningsprocesser som ger upphov till lukt. Flugor och andra djur kan känna lukt på långt avstånd och söker sig till avfallet. Lukt och flugor kan vara besvärande för hämtningspersonalen. Det kan avhjälpas genom att förvaring sker vid så låg temperatur som möjligt, så kort tid som möjligt och genom aktiv flugbekämpning i avfallsutrymmen, till exempel "flugremsor". God hygien och rengöring är också mycket viktig. Smutsiga behållare kan medföra olägenheter även när de är tomma och illaluktande nedbrytningsprocesser kan starta snabbare när de fylls med avfall.